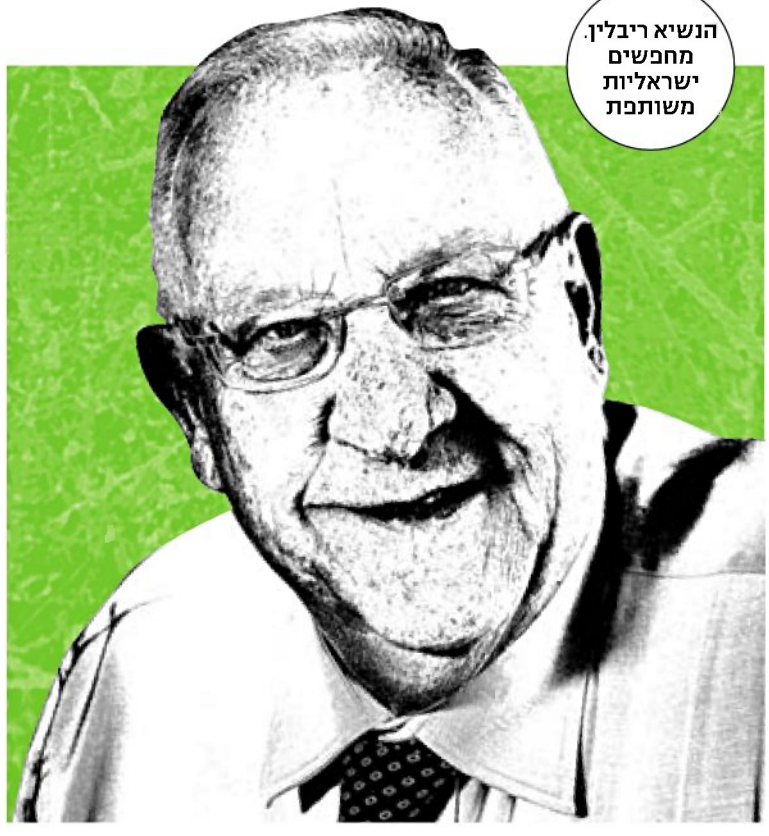

10.55x34.51	1	18 עמוד	המוסף לשבת - ידיעות אחרונות	16/12/2016	56391997-9
המרכז הבינתחומי הרצליה פרופ' אלכס מינץ - 84260					

המעבון ←

הנשיא ריבלין.
מחברים
ישראליות
משותפת

שביתת שבת

סקר חדש חושף ש"השבטים" שעליהם דיבר ריבלין הולכים ומתרחקים זה מזה

נחמה דואק

כמעט 68 שנים אחרי שבן-גוריון הכריז על הקמת מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, מחקר עדכני מצביע על כך שאנחנו כנראה רחוקים מאוד מחזונו. האירועים האחרונים שבים ומחדדים את מה שעליו התריע נשיא המדינה ראובן ריבלין כבר לפני למעלה משנה בנאומו הדרמטי על "השבטים". הנשיא דיבר על ארבעת השבטים שמרכיבים את החברה הישראלית המפולגת, והגדיר אותם כחילוני, הדתי-לאומי, החרדי והערבי. ואכן נרמה יותר ויותר שמדינת ישראל מתנהלת כשבטים-שבטים, שהחפיפה ביניהם מועטה.

בהשראת נאומו של ריבלין הוקם במרכז הבינתחומי בהרצליה המרכז לישראליות משותפת, שמטרתו לרכז מידע שיסייע לקידום חזונו של הנשיא לגישור בין השבטים. בראש המכון עומד פרופ' אלכס מינץ, מבכירי החוקרים בעולם בתחום ויו"ר האגודה הישראלית למדעי המדינה.

כדי להבין אם בכלל אפשר לחיות ביחד וליצור ישראליות משותפת, ואם יש בסיס משותף שאיתו אפשר לגשר על הפערים, יזם פרופ' אלכס מינץ סקר שאותו ערך מכון סמית בהנהלת רפי סמית. הסקר התקיים בשבוע שעבר וכלל 1,231 משתתפים, וממצאיו המרתקים צריכים להטריד כל אחד מאיתנו.

הסקר מעלה ש-88 אחוז מהרתיים ו-72 אחוז מהחרדים מגדירים את השקפת עולמם כימנית, בעוד רק כשני אחוזים מהרתיים וארבעה אחוזים מהחרדים מגדירים את עצמם כשמאל. מנגד, מה שכולט לגבי החילונים הוא שמדובר בשבט שחבריו פחות אחידים בהשקפתם הפוליטית: 35 אחוז מגדירים עצמם כימין, 46 אחוז כמרכז ורק 19 אחוז כשמאל. ואילו 46 אחוז מהערבים מגדירים עצמם כשמאל, ו-50 אחוז כמרכז. הסקר ניסה לבחון את השקפת השבטים באשר לנושאים שעל סדר היום הישראלי. לגבי סיום או המשך השליטה ביהודה ושומרון, ניכר כי השבט אומר את דברו: בקרב הערבים רוב גורף בעד נסיגה, ואילו בצד השני של המתרס 80 אחוז מהרתיים-לאומיים בעד המשך השהות ביהודה ושומרון. בקרב החילונים, כאמור, התוצאה מעורבת יותר, ומסתמן רוב קטן בעד נסיגה (השמאל החילוני תומך באופן גורף ואילו שני שלישים מהחילונים הימניים מתנגדים).

הנתונים המדאיגים יותר מצביעים על כך שאף אחד מהשבטים אינו מאמין בעצם שניתן להקים פה ישראליות משותפת. הסקפטיות בולטת בעיקר בקרב הרתיים והחרדים, ש-77 אחוז מהם לא מאמינים שניתן ליצור חזון משותף. גם בקרב החילונים, רק 47 אחוז מאמינים באפשרות של ישראליות משותפת. אך למרות הכל עולה מהסקר שיש מוכנות גם להתפשר על עמדות. החילונים והערבים מוכנים לוותר על תחבורה בשבת, והשבט הערבי מוכן גם להתפשר בסוגיית השירות הצבאי. מנגד, החרדים אינם מוכנים להתפשר בשום אופן על לימוד תורה, שמירת שבת ותחבורה ציבורית בשבת.

פרופ' מינץ מסכם את ממצאי הסקר וקובע שכל שבט מקדם את האג'נדה שלו. לרבריו, נקודת המוצא של כל אחד מהשבטים שונה. "הרתיים מתחנכים על ההנחה שכל נסיגה מארץ האבות הינה ויתור. החילונים רואים בקווי '67 עם תיקונים נקודת מוצא להסדר, ואת המשך הישיבה בשטחים כדבר שמעיק על ישראל".